

Selekční jazyky

Současné trendy

Přednáška č. 4 (7.4.2006)

*Filozofická fakulta Masarykova Univerzity, Kabinet knihovnictví -
Ústav české literatury a knihovnictví
jaro 2005/2006*

Josef Schwarz, informační konzultant
<http://schwarz.webpark.cz>

Klasifikace

- ◆ Esej na zvolené (zadané) téma
- ◆ Komparativní analýza stavu SJ/věcného vyhledávání ve vybraných informačních systémech
 - ◆ Knihovny, informační střediska, souborné katalogy, oborové databáze, portály atd.
 - ◆ Nedostatky systému a možná optimalizace; komparace s obdobnými systémy
 - ◆ Autorský tým: 2-3 studenti
 - ◆ **Seznam členů autorského týmu a zvolené téma zašlete do 30.4.2006 ke konzultaci na schwarzjv@seznam.cz**
 - ◆ **Poslední přednáška (19.5.2006): prezentace záměrů, popř. (předběžných) výsledků projektu**

Výsledky 3. dílčího úkolu

aneb Marný hon na motýly

„Vadí jim [entomologům z Entomologického ústavu AV ČR v Českých Budějovicích] odtržení [...] od Národní knihovny a studovny v Klementinu. Přitom tam můžete najít knižní skvosty, které potvrzují, jak naše příroda postupně upadala` tvrdí Konvička. Má na mysli například publikaci jistého krnovského evangelického pastora, který během putování po třech obcích farnosti pozoroval na počátku 19. století 110 místních motýlů.“

Výsledky 3. dílčího úkolu

aneb Marný hon na motýly

Metody:

- ◆ vyhledávání na internetu:
 - Google, Yahoo!, Morfeo, město Krnov, Českobratrská církev evangelická v Krnově, Entomologický ústav AV ČR
- ◆ hledání v dalších zdrojích
 - katalog NK, Manuscriptorium, JIB, NK KATIF
- ◆ nahlédnutí do díla M. Konvičky
- ◆ telefonát do CČE v Krnově

*B. Rohlena: Sběratel housenek [1896] ??? -> pravděpodobně ne
Holčovice -> Krnov ?*

Toleranční patent, kterým umožnil evangelíkům stavět vlastní kostely a modlitebny, zaměstnat kazatele a učitele. Tohoto práva se ihned chopili potomci někdejších luteránů na hošíálovském panství. V roce 1782 postavili v Holčovicích vlastní modlitebnu (20.10.1782 první bohoslužby) a ustavili si obec (sbor), k něž patřili též evangelíci a.v. z Krnova. 1867 - krnovští v počtu 60 duší přiděleni k nově se utvořivšímu církevnímu sboru ve Vraclávku, kde nastoupil samostatný a zároveň horlivý duchovní pastýř Gustav Wehrenfennig.

Osnova

- ◆ Citační rejstříky jako metoda věcného vyhledávání informací
- ◆ Věcné zpracování a vyhledávání netextových dokumentů

Citační rejstříky a věcné vyhledávání

◆ citační rejstříky

- ◆ E. Garfield
- ◆ vznik původně pro optimalizaci věcného vyhledávání

◆ kocitační analýza

■ kocitace

- 2 dokumenty citovány jedním dokumentem
- rozsah kocitací – kocitační intenzita

■ bibliografické sdružování (párování)

- 2 různé dokumenty citují tentýž dokument

◆ skryté bibliografie

Netextové dokumenty

◆ obraz, zvuk, kombinace

- ◆ textová složka je marginální

◆ internet

- ◆ velký objem netextových informací
- ◆ omezené možnosti vyhledávání
 - search engines (podle popisku)

◆ způsoby získávání

- ◆ prohlížení
- ◆ vyhledávání

Indexace netextových dok.

- ◆ podstatně složitější než indexace textových dokumentů
- ◆ hlediska indexace/vyhledávání
 - hlediska 1
 - ◆ věcnost (ofness) → „tvrdá“ indexace
 - ◆ výrazovost (aboutness) → „měkká“ indexace
 - hlediska 2
 - ◆ primitivní vlastnosti (barva, tvar)
 - ◆ logické vlastnosti (vztah mezi objekty)
 - ◆ abstraktní vlastnosti (metaforický význam)

Vyhledávání netext.dok.

- ◆ content-based image retrieval (CBIR)
 - vyhledávání podle obsahu
 - automatické zpracování obrazu (*image processing*)
- ◆ description-based image retrieval
 - (context-based, concept-based)
 - vyhledávání podle popisu (kontextu, pojmového vyjádření) (*image indexing*)

CBIR

- ◆ vyhledávání na úrovni pixelů
 - Query by Image Content (IBM)
 - RetrievalWare (Convera)
- ◆ objektové vyhledávání
 - extrahování obrazových objektů
 - Blobworld (California University in Berkeley)
- ◆ image mining (dolování obrazových informací)
 - extrakce podobných znaků z celé db
 - ◆ CIRES
 - ◆ SIMPLIcity
 - extrakce všech vlastností bez prvotní znalosti

Vyhledávání podle popisu

- ◆ výhoda: sémantický obsah obrazu
- ◆ nevýhoda: subjektivita → inkonzistence indexace
- ◆ způsob indexace závisí na typu kolekce a požadavcích uživatelů
- ◆ indexace
 - ◆ biografických vlastností
 - ◆ předmětových vlastností
 - ◆ fyzických vlastností
 - ◆ vztahové vlastnosti

Řízené slovníky pro popis dok.

◆ ICONCLASS

- ◆ popis obrázku

◆ ATT (Art & Architecture Thesaurus)

◆ Thesaurus for Graphic Materials

- ◆ TGM I – Subject Terms
- ◆ TGM II – Genre & Physical Characteristic Terms

Aplikační oblasti

- ◆ průmyslové vlastnictví (ochranné známky)
- ◆ lékařství
- ◆ umění a architektura
- ◆ astronomie
- ◆ kriminologie
- ◆ ...atd.